

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра цивільного права №1

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРИВАТНЕ ПРАВО: СУЧАСНІ ДОКТРИНИ В СУДОВІЙ ТА
ПРАВАЗАСТОСОВНІЙ ПРАКТИЦІ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2021

Харків
2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 24 с.

Розробник:

Валентина Борисова, кандидатка юридичних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права №1
(протокол № 1 від 3 вересня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри цивільного права №1
(протокол № 12 від 15 червня 2022 року)

Завідувачка кафедри – Валентина Борисова, кандидатка юридичних наук,
професорка

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	11
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	11
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	14
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання.....	16
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	17
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	18
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	19

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6,0	Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право» Рівень освіти – другий (магістерський)	Обов'язкова	Обов'язкова
Кількість модулів – 3		Рік підготовки: 2022	Рік підготовки: 2022
		семестр	семестр
Загальна кількість годин - 180		2	2
		Лекції	Лекції
		24 год.	8 год.
		Практичні/семінарські заняття	Практичні/семінарські заняття
		24 год.	6 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		132 год.	166 год.
	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)	

Мета навчальної дисципліни – формування глибоких знань щодо використання сучасних доктрин приватного права в судовій та правозастосовній практиці, активізація аналітичної діяльності студентів, їх науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо сутності правової доктрини як інструменту розвитку й удосконалення приватного права;
- формування розуміння того, що доктринальне забезпечення – складова механізму функціонування права та його системи;
- формування розуміння того, що призначення доктрини приватного права - максимально ефективно поєднувати наукові розробки з практикою створення і застосування права;
- поглиблення теоретичних знань щодо розуміння прогалін та колізій у правовому регулюванні та способів їх подолання;
- розвиток навичок і умінь застосування доктрини приватного права як засобу захисту фундаментальних прав людини;
- прогнозування напрямів розвитку доктрини приватного права з урахуванням світових тенденцій та сучасних викликів часу.
- набуття й розвиток загальних і предметних компетентностей сформованих під час вивчення теоретичних засад приватного права і його місця в системі національного права;

Пререквізити: «Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці», «Порівняльне правознавство»;

Кореквізити: «Державна влада та місцеве самоврядування: теорія і практика»; «Відповідальність правника».

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН-1.	Визначати тенденцію до конституціоналізації інститутів приватного права
РН 2.	Застосовувати міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини до правовідносин між приватними особами (горизонтальних правовідносин).
РН-3.	Прогнозувати напрями модернізації цивільного законодавства України з урахуванням європейських тенденцій розвитку приватного права..
РН-4	Визначати зміст загальних засад (принципів) цивільного права та уміти виводити із них прикладні рішення для конкретних практичних проблем.
РН-5	Інтерпретувати справедливість, добросовісність та розумність як засадничі основи цивільного права у їхньому застосуванні до речових та зобов'язальних правовідносин.

PH-6	Працювати із Реєстром судових рішень України та іншими доступними он-лайн ресурсами з метою ефективного пошуку релевантних позицій вищих судових інстанцій.
PH-7	Демонструвати навички роботи із науковими джерелами в галузі приватного права.
PH-8	Володіти навичками публічного представлення власної позиції з актуальних проблем приватного права.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК1.1. Здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру.

ЗК1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

ЗК1.6. Здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення.

Спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності;

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України;

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні;

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції;

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію;

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування;

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією;

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості;

СК1.2. Здатність демонструвати знання й розуміння правових систем в умовах глобалізації;

СК1.3. Здатність розрізняти принципи інститутів публічного і приватного права в юридичній діяльності.

Програмних результатів навчання:

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання;

ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами;

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження;

ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних

комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки;

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи;

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання;

ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права;

ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу;

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів;

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування;

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності;

ПРН1.2. Демонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації в контексті розвитку сучасних правових систем;

ПРН1.3. Аналізувати механізми публічно-правового і приватно-правового регулювання в юридичній практиці;

ПРН 1.5. Демонструвати знання та розуміння механізму подолання правових колізій в правозастосовній практиці;

ПРН1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Правова доктрина: загальні положення

Сутність правової доктрини, етапи її формування і розвитку. Доктрина як джерело права в період дії римського права. Вплив правової доктрини на процес застосування правових норм у ранньофеодальний період. Втрата правовою доктриною позицій джерела права при формуванні романо-германської правової системи. Нормативно-правовий акт – основне джерело права в умовах кодифікації приватного права в ХІХ столітті. Судовий прецедент як основне джерело права в англо-американській правовій системі.

Рецепція правових інститутів - основа формування сучасного цивільного права.

Модуль 2. Сучасна доктрина цивільного права як методологічна основа розвитку цивільного законодавства і правозастосування.

Доктринальні підходи до визначення предмета цивільного права та його ролі в розмежуванні галузей права. Особливості методу цивільно-правового регулювання. Традиційні та сучасні погляди на функції цивільного права. Проблеми визначення принципів цивільного права. Доктринальні підходи до визначення джерел цивільного права. Типові ознаки джерел цивільного права. Міжнародні договори як джерела цивільного права. Звичаї як джерела цивільного права. Правове значення судової практики та роз'яснень вищих судових інстанцій. Рішення Європейського суду з прав людини у системі джерел цивільного права України. Аналогія закону і аналогія права. Вчення про тлумачення норм права: доктрина «добудови» права. Об'єктивація правової доктрини як джерела права.

Доктринальні підходи до визначення суб'єктів цивільного права. Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин. Сутність юридичної особи. Розвиток вчення про юридичну особу в доктрині цивільного права. Поділ юридичних осіб на юридичні особи приватного права і юридичні особи публічного права. Поняття юридичної особи приватного права та її ознаки. Організаційно-правові

форми юридичної особи приватного права. Участь юридичних осіб публічного права в цивільних правовідносинах.

Доктринальні підходи до визначення об'єктів цивільного права. Матеріальні та нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав. Особисті немайнові права.

Вчення про правочини. Поняття та ознаки правочину Види правочину. Умови дійсності правочину. Електронні правочини та електронна комерція. Укладення договорів за допомогою інформаційно-телекомунікаційних систем та з використанням електронного підпису. Недійсні правочини, їх юридична природа та види. Фраудаторні правочини.

Доктринальні підходи до характеристики речового права. Загальна характеристика речового права та права власності. Набуття та припинення права власності. Речові права на чуже майно. Інші речові права.

Доктринальні підходи до характеристики права інтелектуальної власності. Сутність, значення та види доктрин в праві інтелектуальної власності. Доктрина виключності майнових прав. Доктрина добросовісного (чесного) використання (fairuse - у США; у окремих країнах англо-саксонської системи права – fairdealing) - доктрина вільного використання захищених авторським правом матеріалів при дотриманні певних умов. Доктрина еквівалентності. Доктрина sui generis. Доктрина copyright clearance. Доктрина de minimis non curat lex (закон не опікується дрібницями) як підстава для звільнення від відповідальності. Доктрина spin-off. Доктрина workmadeforhire.

Вчення про договір як регулятор цивільних відносин. Класифікація договорів. Smart контракти. Зміст договору і тлумачення договору. Недійсність договорів. Проблематика неукладених договорів. Підстави, порядок та правові наслідки зміни або розірвання договору. Одностороння відмова від договору. Загальні засади захисту прав та інтересів сторони договору та інших осіб. Принципи contraproferentem та venirecontrafactum proprium (естопель).

Вчення про недоговірні зобов'язання. Недоговірні зобов'язання та їх система в умовах рекодифікації Цивільного кодексу України. Зобов'язання з відшкодування шкоди. Кондикційні зобов'язання.

Вчення про цивільно-правову відповідальність. Поняття, ознаки та функції цивільно-правової відповідальності. Економічний аналіз цивільно-правової відповідальності: відповідальність як механізм перерозподілу втрат. Види цивільно-правової відповідальності. Проблема розмежування деліктної і договірної відповідальності. Умови цивільно-правової відповідальності: загальна формула і розподіл тягара доказування. Умови цивільно-правової відповідальності: окремі елементи: а) поняття правоправності у цивільному праві і концепція генерального делікту; б) поняття шкоди та її види: майнова і немайнова (моральна) шкода; в) причинний зв'язок: тест "якби не" (conditiosinequanos) і складні випадки, до яких тест не придатний; г) вина у цивільному праві і стандарт розсудливої особи. Доктрина персональної відповідальності.

Модуль 3. Сучасна доктрина сімейного права.

Сімейне право - самостійна галузь приватного права. Сімейно-правові презумпції. Юридичні факти в сімейному праві. Цивілістичні концепції сутності шлюбу. Сучасні сімейно-правові тенденції врегулювання відносин між батьками і дітьми. Договори в сімейно-правовій сфері.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота

		Модуль 1. Правова доктрина: загальні положення				
1.		Тема 1. Сутність правової доктрини, етапи її формування і розвитку	12	2		10
2		Тема 2. Рецепція правових інститутів - основа формування сучасного цивільного права.	16	2	4	10
		<i>Разом</i>	28	4	4	20
		Модуль 2. Сучасна доктрина цивільного права як методологічна основа розвитку цивільного законодавства і правозастосуванн				
3		Тема 1. Доктринальні уявлення про предмет, метод, функції, принципи і джерела цивільного права.	14	2	2	10
4		Тема 2. Доктринальні підходи до визначення суб'єктів цивільного права.	14	2	2	10
5		Тема 3. Вчення про об'єкти цивільного права	16	2	2	12
6		Тема 4 Доктринальні підходи до характеристики речового права	16	2	2	12

7		Тема 5. Доктринальні підходи до характеристики права інтелектуальної власності.	14	2	2	10
8		Тема 6 Вчення про правочини і цивільно-правовий договір	16	2	2	12
9		Тема 7. Розвиток доктрини про цивільно-правову відповідальність	16	2	2	12
10		Тема 8. Недоговірні зобов'язання та їх система в умовах рекодифікації Цивільного кодексу України	16	2	2	12
		<i>Разом</i>	122	16	16	90
		Модуль 3. Сучасна доктрина сімейного права				
11		Тема 1 Цивілістичні концепції сутності шлюбу	16	2	2	12
12		Тема 2 Сучасні сімейно-правові тенденції врегулювання відносин між батьками і дітьми	14	2	2	10
		<i>Разом</i>	30	4	4	22
		Усього годин / кредитів ECTS	180/6,0	24	24	132

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тема навчальної дисципліни	Обсяг у годинах			
			даочна форма			
			Усього	У тому числі		
Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота				
		Модуль 1. Правова доктрина: загальні положення				
1.		Тема 1. Сутність правової доктрини, етапи її формування і розвитку	16	2	0	14
2.		Тема 2. Рецепція правових інститутів - основа формування сучасного цивільного права	18	2	2	14
Разом			34	4	2	28
		Модуль 2. Сучасна доктрина цивільного права як методологічна основа розвитку цивільного законодавства і правозастосування				
3.		Тема 1 Доктринальні уявлення про предмет, метод, функції, принципи і джерела цивільного права.	14	0	0	14
4.		Тема 2. Доктринальні підходи до визначення суб'єктів цивільного права.	14	0	0	14

5-		Тема 3. Доктринальні підходи до визначення об'єктів цивільного права.	14			14
6.		Тема 4: Доктринальні підходи до характеристики речового права.	18	2	2	14
7.		Тема 5: Доктринальні підходи до характеристики права інтелектуальної власності.	16	2	2	12
8.		Тема 6. Доктринальні підходи до вчення про правочини і про договір	14			14
9.		Тема:7 Доктринальні підходи до характеристики цивільно-правової відповідальності	14	0	0	14
10.		Тема:8 Недоговірні зобов'язання та їх система в умовах рекодифікації Цивільного кодексу України	14	0	0	14
.		Разом	118	4	4	110
		Модуль 3. Сучасна доктрина сімейного права				
11.		Тема 1. Цивілістичні концепції сутності шлюбу	14			14
12.		Тема 2. Сучасні сімейно-правові тенденції врегулювання відносин між батьками і дітьми	14			14

		Разом	28			28
		Усього годин / кредитів ECTS	180/6,0	8	6	166

5. *Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 1, 2, 3);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів. Максимальна кількість балів за колоквіум – 3 бали;

- впродовж семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 4 бали.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів за іспит – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль			Самостійна робота	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3			

п/з	Модуль ний контроль (колокві ум)	п/з	Модуль ний контроль (колокві ум)	п/з	Модуль ний контроль (колок віум)	студентів	(іспит)	знань
max 3	max 3	max 21	max 3	max 3	max 3	max 4	max 60	max 100

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 3	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	2	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	1	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 3	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	2	Рівень засвоєння матеріалу вище середнього, допускається не більше двох неточностей.
	1	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Max 4	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження. Вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні і практичні висновки.
	3	Рівень висвітлення матеріалу вище середнього, допускається невелика кількість неточностей при аналізі матеріалу.
	2	Задовільний рівень висвітлення матеріалу, значна кількість помилок, висновки не мають самостійного характеру.
	1	Основні питання висвітлено поверхнево, висновки не мають самостійного характеру.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок, немає висновків, студент слабо володіє матеріалом роботи.
Іспит	Max 60	Відмінне володіння матеріалом із дисципліни.
	55	Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рскомсндованою кафедрою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи
	50	Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у

		<p>відповіді суттєвих неточностей.</p> <p>Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи</p>
	45	<p>Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.</p>
	40	<p>Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.</p>
	35	<p>Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Наявність помилок у відповіді на іспиті.</p>
	Min 0	<p>Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.</p>

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ ім. Я. Мудрого
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90-100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80-89

C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75-79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70-74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60-69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	20-59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		1-19

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.

3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

5. Господарський кодекс України: URL: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, Ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

6. Господарський процесуальний кодекс України від 6 ли стопада 1991 року № 1798-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>

7. Земельний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

8. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року. 1994. № 13. Ст. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>

9. «Про архітектурну діяльність»: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text>

10. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції : Закон України від 19.05.2011 р. № 3390-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3390-17/conv>.

11. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинуві незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду : Закон України від 01.12.1994 р. № 266/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-вр/conv>.

12. «Про інвестиційну діяльність»: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>

13. «Про міжнародне приватне право»: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-1У URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

14. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>

15. Про нотаріат : Закон України від 02.10.1993 р. № 3425-XII // Офіц. Вебсайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/про%20нотаріат>.

16. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року. 1994. № 7. Ст.32. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>

17. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>

18. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року.1994. № 7. Ст. 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>

19. Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення : Закон України від 13.12.2001 р. № 2893. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2893-14/conv>.

20. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р.№ 675-VIII // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-VIII#Text>

21. Про електронний цифровий підпис : Закон України від 22.05.2003 р.№ 852-IV // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL :<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/852-15>.

22. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.

23. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір: постанова Каб. Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1756. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-п>

24. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 296/5 // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

25. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (Паризький акт від 24 липня 1971 р., змінений 2 жовтня 1979 р.). Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051

26. Директива Європейського парламенту та Ради ЄС No 2012/28/ЄС от 25.10.2012 р. Про окремі випадки легального використання творів із невідомою приналежністю (сирітських творів), WIPO. URL: <http://www.wipo.int/wipolex/ru/details.jsp?id=13043>

27. Директива ЄС 93/13/ЄЕС «Про несправедливі умови споживчих договорів» //CouncilDirective 93/13/EECof 5 April 1993 onunfairtermsinconsumercontracts– Режим доступу до ресурсу:<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A31993L0013>

28. Договір про патентну кооперацію від 19.06.1970 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/895_001

29. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Рим, 1950). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004/conv#Text

30. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134#Text

31. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 р. (переглянута у Брюсселі 14 грудня 1900 р.) Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України.:URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_123

32. Принципи UNIDROIT – Принципи міжнародних комерційних контрактів УНІДРУА (ред. 2016р.) - <https://www.google.com/search?q=%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8+%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%85+%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D1%80%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%85+%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D1%96%D0%B2+%D0%A3%D0%9D%D0%86%D0%94%D0%A0%D0%A3%D0%90&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b-ab>

33. Проект європейського приватного права – «Принципи, визначення та модельні правила Європейського приватного права» Проект Загальної системи координат 2009 р. (Principles Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference) – (DCFR). Full Edition. Prepared by the Study Group on a European Civil Code and the Research Group on EC Private Law (Acquis Group) / Ed. by Christian von Bar and Eric Clive. Vol. I –VI. Munich, 2009.

34. Принципи Ландо - Принципи європейського контрактного права (Principles of European Contract Law) (Комісія Ландо, 2002 р.). - <https://www.lawanalytics.top/pages/pecl/>;

35. Принципи європейського деліктного права (Principles of European Tort Law) - <http://www.egtl.org/docs/PETLRussian.pdf>;

36. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року N 3477-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>

37. Угода про взаємне забезпечення збереження міждержавних секретів у галузі правової охорони винаходів від 04.06.1999 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_514

38. Угода про співробітництво в галузі охорони авторського права і суміжних прав. Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL :http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=997_045&print=1

39. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/981_018

Література

Основна література

1. Доктрина європейського права: Право України, 2019, № 6.
2. Доктрина міжнародного приватного права: Право України, 2020, № 6.
3. Доктрина природного права: Право України, 2021, № 1.
4. Загальна теорія права: підручник /О.В. Петришин, Д.В. Лук'янов, С.І. Максимов, В.С. Смородинський та ін.; за аг. ред. О.В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.
5. Інститут права власності в юридичній доктрині України // Право України. 2021. № 5.
6. Кодифікація приватного (цивільного) права України. За ред. Проф. А. Довгерта. К, Український цкент правничих студій, 2000, 336 с.
7. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.

8. Майданик Р.А. Розвиток приватного права України: монографія. Київ: Алерта, 2016. 226 с.
9. Максимов С.І. Правова доктрина: філософсько-правовий підхід/ С.І. Максимов // Право України.– 2013. –№ 9.– С.34–54.
10. Модельные правила европейского частного права [пер. с англ.]. Науч. ред. Н.Ю. Рассказова. М. : Статут, 2013. – 989 с.
11. Національна доктрина приватного права: основні методологічні засади: Право України, 2019, № 1.
12. Національна доктрина приватного права: система приватного права, розвиток основних інститутів: Право України, 2019, № 2.
13. Національна доктрина порівняльного правознавства: Право України, 2019, № 3.
14. Національна доктрина господарського права: Право України, 2019, № 8.
15. Правова доктрина як чинник творення та функціонування правової держави доктрина інститутів і галузей права: Право України, 2022, № 1.
16. Правова доктрина як чинник творення та функціонування правової держави доктрина інститутів і галузей права (продовження): Право України, 2022, № 2.
17. Правова доктрина України. Т. 3. Доктрина приватного права України. За заг. ред. Н.С. Кузнецової, Харків: Право; 2013. 760 с..
18. Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т.1 Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування і розвитку правової системи України; за аг. ред.: М.В. Цвіка, О.В. Петришина, Харків, 2008. 728 с.
19. Погребняк С. П. Правові позиції Верховного Суду у контексті верховенства права і конституціоналізму. Київ: Ваіте, 2020. 240 с.
20. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу : монографія /за заг. ред. Н.С. Кузнецової. – Одеса : Ввидавнийи дім «Гельветика», 2021. -690 с.

21. Харитонов Є.О. Приватне право як концепт; пошук парадигми: монографія / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova. – Одеса: Фенікс, 2014. – 804 с.

22. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Приватне право як концепт; Том III. Концепт приватного права і рекодифікація цивільного законодавства в Україні: рефлексія фронтиру : монографія, Одеса, Фенікс, 2019. – 752 с.

23. Юридична доктрина України як концептуальна політико-правова основа реформування суспільства держави: Право України, 2021, № 2.

Додаткова література

24. Авторське право і суміжні права в умовах євроінтеграційних процесів : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2019. 204 с.

25. Борисова В.І. Цивільне право як галузь приватного права.: Спогади про Людину, Вчителя, Цивіліста – епохи (до 80-річчя від Дня народження академіка Ярослави Миколаївни Шевченко:) за заг. ред. Р.О. Стефанчука. К.: АртЕк, 2017. 389 с., С.21 – 37.

26. Borysova - Ukrainian Legal Doctrin III Prinate Law Doctrin of Ukraine. London:Weldy,,Simmonds Hill Publishing, (Доктрина приватного права України, т. 3 - переклад на англ. мову) – Chapters - Kharkiv School of Civil (Private) Law – 64-76 pages; Doctrine of the Subjects of Civil Rights in the Doctrine: Natural Person - Subject of Civil Rights; Individual entrepreneur; Legal entities as subjects of civil rights; State of Ukraine, Autonomous Republic of Crimea, territorial communities - participants of civil relations – 137-195 page

27. Борисова В.И. Теории сущности юридического лица //Очерки права компаний : сборка статей / И.В. Спасибо-Фатеева, Н.Ю. Филатова и др.; отв. ред. Спасибо-Фатеева. – Харьков : ЧП «ЭКУС», Сообщество «Цивилистическая платформа», 2019, – 408 с.30=48.

28. Борисова В.І. Інститут юридичної особи // Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу : монографія /за заг. ред. Н.С. Кузнєцової. –Одеса : Ввидавнийи дім «Гельветика», 2021, с. 452-478.

29. Borisova V.I., Karnaukh B.P. Standards of proff in common law: mathematical explication and probative value of statistical data. Стандарти доказування в загальному праві: математичне пояснення та доказова цінність статистичних даних. Journal of the National Academi of Legal Sciences of Ukraine. 2021, Vol.28, № 2, 171-180 (0,5 др. арк.).

30. Valentina I. Borisova, Igor V. Borisov, Farkhad S. Karagussov The Legal Fo. m of Financial Institutions as a Way to Protect the Rights of Financial Market Participants. Организационно-правовая форма финансовых учреждений как способ сбалансированности и защиты прав и законных интересов участинков рынка финансовых услуг / Global Journal of Comparative Law10 (2021) 29-46.

31.V. I. Borisova, L.V. Krasyska. [Alimony obligations of family members in the family law of Ukraine: Problematic issues of theory and practice](#). Аліментні зобов'язання членів сім'ї в сімейному праві України: проблемні питання теорії та практики. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Vol. 27, №. 3, 2020.

32.Valentina I. Borisova, Yurii M. Zhornokui, Larysa V. Krasyska Involuntary admission of a mentally ill person as restrictions of the right to liberty Примусова госпіталізація психічно хворої особи як обмеження права на свободу // «Wiadomości Lekarskie», official journal of the Polish Medica Association? Volume LXXIII, ISSUE 12 PART 2 December 2020, p. 2915 – 2920

33.Борщевський І.В. Теоретико-правові аспекти застосування юридичної доктрини як допоміжного джерела права України. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2016, серія Право, випуск 37. том 1, с.7-10.

34.Бурлака, І. В. Зобов'язання з відшкодування шкоди, завданої без вини [Текст] : монографія / І. В. Бурлака ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2016. - 200 с

35.Велика українська юридична енциклопедія: Т.12 Сімейне право / редкол. В.І. Борисова (голова) та ін.: Нац. акад. прав. наук України; Ір-тут

держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2021.

36.Губанов О.О. Правова доктрина як джерело права в межах романо-германської системи, англо-саксонської та релігійно-традиційної правової сім'ї: порівняльна характеристика. «Право і суспільство», 2015, № 6, с. 9-11.

37.Давидова І. В. Правочини та їх недійсність в інформаційному суспільстві: теорія і практика: монографія. «Юридична література». 2018. 368 с.

38.Дроб'язко В. С. Історичні й теоретичні аспекти Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів : монографія. Київ : Інтерсервіс : НДІ інтелект. власності, 2018. 124 с.

39.Євграфова Є.П. Доктрини та концепції у правовій системі України: форми і сфери застосування / Є.П. Євграфова. Право України. –2010. –№5, с.– С. 77–84.

40.Зеров К. О. Особливості захисту авторських прав на твори, розміщені у мережі Інтернет : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2018. 220 с.

41.ІТ-право: поняття та сутність: монографія / за ред. О.І.Харитонової, Є.О.Харитонова. Одеса: Фенікс, 2017. 316 с.

42.Капіца Ю. М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку. European Union Intellectual Property Law: Formations, Institutes, Directions of Development : монографія. Київ : Академперіодика, 2017. 663 с.

43.Карнаух Б. Деліктна відповідальність органів публічної влади за Цивільним кодексом України // Підприємництво, господарство і право. – 2021. – № 3. – С. 19-24.

44.Карнаух, Б. Причинний зв'язок у деліктному праві: рефлексія над тестом «якби не» / Богдан Карнаух // *Проблеми законності*. –2019. – N 147. - С. 75-84.

45.Карнаух, Б. Нез'ясовна причинність: дилема двох мисливців / Богдан Карнаух // *Проблеми законності*. – 2020. – N 149. – С. 49-61.

46.Карнаух, Б. Деліктна відповідальність згідно з часткою на ринку / Богдан Карнаух // Економічна теорія та право. – 2020. – № 3(42) – С. 49-63.

47.Карнаух, Б. Надлишкова причинність у деліктному праві / Богдан Карнаух // Проблеми законності. – 2020. – N 150. – С. 67-77.

48.Карнаух, Б. П. Відшкодування шкоди, завданої іншою особою (стаття 1172 Цивільного кодексу України) // Підприємництво, господарство і право. – 2020. – № 11. – С. 29-33.

49.Карнаух, Б. Деліктна відповідальність органів публічної влади за Цивільним кодексом України // Підприємництво, господарство і право. – 2021. – № 3. – С. 19-24.

50.Корпоративне право крізь призму судової практики : моногр. за ред. проф. І.В. . Спасибо-Фатєєвої Харків :ЕКУС, 2021, 512 с.

51.Корпоративні спори : правові позиції Верховного Суду та коментарі науковців. За заг. рел. І.В. Спасибо-Фатєєвої, - Харків : ЕКУС, 2019, 288 с.

52.Красицька Л.В. Правове значення судової практики та роз'яснень вищих судових інстанцій. Рішення Європейського суду з прав людини у системі джерел цивільного права України. // Сучасні проблеми цивільного права та процесу: Навчальний посібник; Харків, «Право», 2017, с.74-78.

53.Майданик Р.А. Речове право. Підручник. К. : Алерта, 2019., 1102 с.

54.Маліновська І.М. Зміст прав інтелектуальної власності у сфері баз даних соціальних мереж. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 6. С. 32– 37.

55.Маліновська І.М.Сучасні тенденції правової охорони інтелектуальної власності. Право та інновації №3 (23) 2018. С. 109 – 115.

56.Маліновська І.М. Нововведення у сфері діяльності організацій колективного управління. Матеріали XVII наук.-практ. конф.,присвяч. 97-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В.П. Маслова (Харків, 22 лют. 2019 р.) /Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. акад. прав. наук України, Харків.обл. осередок всеукр. громад. орг."Асоціація цивілістів України. - Харків : Право, 2019. С. 245-247.

57.Маліновська І.М. Службовий твір: проблеми теорії та практики розподілу виключних майнових прав між суб'єктами. The 7th International scientific and practical conference “World science: problems, prospects and innovations” (March 24-26, 2021) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2021. P.- 495-501.

58.. Маліновська І.М. Класифікація об'єктів авторського права. Право та інновації №3 (35) 2021.С. 126 – 133.

59.Маліновська І.М. Suigeneris як право інтелектуальної власності. Междунар. економіко-юрид. журн. «Бизнес в законе». Москва : Изд. дом «Юр-ВАК», 2013. № 3. С. 15 – 20.

60.Музика Л.А. Концепція цивільно-правової політики України: монографія К.: ПАЛИВОДА А.В.2020, 504 с.

61.Отраднава, О. О. Проблеми вдосконалення механізму цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань [Текст] : Монографія / О. О. Отраднава. - Київ : Юрінком Інтер, 2014. - 328 с.8.

62. Пленюк М.Д. Підстави виникнення х зобов'язальних правовідносин в механізмі правового регулювання: монографія.К. НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.І. Бурчака НАПрН України, 2016. – 356 с.

63.Подвірна О. Проблемні питання визначення поняття та класифікації недоговірних зобов'язань у цивільному праві. Юридичний вісник. 2020. Вип.3 <http://yuv.onua.edu.ua/index.php/yuv/article/view/1945>

64.Право нерухомості: крізь призму судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2021. – 344 с.

65.Проблеми сучасного сімейного права : моногр. / за наук. ред. док. юрид. наук І. С. Лукасевич-Крутник –Тернопіль : ЗУНУ, 2020.–208 с.

66.Пузиков Р.В. Юридическая доктрина в сфере правового регулирования: проблемы теории и практики. <https://www.dissercat.com/content/yuridicheskaya-doktrina-v-sfere-pravovogo-regulirovaniya-problemy-teorii-i-praktiki>

67.Пучковська І. Й. Теоретичні проблеми забезпечення зобов'язань / Ірина Йосипівна Пучковська. – Харків: Право, 2017. – 472 с.

68.Розгон, О. В. Договори у сімейному праві України: монографія / О. В. Розгон. - К.: Ін Юре, 2018. - 301с

69.Румянцев М.Б. Роль судебного прецедента, доктрины и законодательства в формировании критериев оценки деятельности в качестве «повышенной опасной» в США: история и современность // Адвокат. 2013. №11. С. 46–54.

70.Савіньї, Фрідріх Карл фон. Право володіння: пер. з нім. мови. Київ: Юрид. вид-во «Право України», 2021, 512 с. (Скарбниця світової правничої думки).

71. Семеніхін І. Проблемні аспекти реалізації правової доктрини у правозастосовчій практиці/ І.Семеніхін //Вісник Академії правових наук України. 2010р. №3 (62): 3б. наук. пр./ Акад. прав. наук України.– Харків: Право, 2010.– С.303–311.

72. Скрипник В.Л. Захист інтересів власника при примусовому припиненні права власності : монографія. – Кременчук : Видавець Щербатих О.В., 2018, 200 с

73. Слипченко С.А. Метод альтернатив в розвитку учения о личных неимущественных правах: Методология исследования проблем цивилистики сборник ст. посвящ. памяти проф. А.А. Пушкина /под ред. Ю.М. Жорнокуя и С.А. Слипченко. Харьков: Право, 2017, с. 92-113.

74. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навчальний посібник /за ред. Ю.М. Жорнокуя і Л.В. Красицької, Харків, Право, 2017, 808 с.

75.Теорія майнових прав як об'єктів цивільних правовідносин: монографія / С.І. Шимон. – К.: Юрінком Інтер, 2014. 664 с.

76.Токарчук Л.М. Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківською піклування: приватно-правові проблеми: монографія Л.М. Токарчук, Одеса: Фенікс, 2020, 420 с.

77. Труба В.І. Класифікація сімейних правовідносин : монографія. - Одеса : Фенікс, 2020. – 360 с.
78. Харьковская цивилистическая школа: объекты гражданских прав : монография / И. В. Спасибо-Фатеева, В. И. Крат, О. П. Печеный и др. ; под общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. - Харьков : Право, 2015.
79. Харченко Г.Г. Речові права : монографія. – К. : Юрінком Інтер, 2015, 432 с
80. [Ходико Ю. Є.](#) Щодо співвідношення результату робіт та об'єкта цивільного правовідношення. Актуальні проблеми приватного права : матеріали XVII наук.-практ. конф., присвяч. 97-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 22 лют. 2019 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. акад. прав. наук України, Харків. обл. осередок всеукр. громад. орг. "Асоціація цивілістів України". - Харків : Право, 2019. - С. 242-246.
81. Ходико Ю. Є. Співвідношення об'єкта цивільних правовідносин (прав) та об'єкта цивільно-правового договору. Юридична Україна. 2009. № 3. С. 52-57.
82. Ходико Ю. Є. Категорія «нерухома річ» в цивільному праві. Вісник Господарського судочинства України. 2010. № 3. С. 97-104.
83. Ходико Ю. Є. Об'єкт незавершеного будівництва та особливості його правового режиму. Вісник прокуратури. 2011. № 9. С. 89-95
84. Ходико Ю. Є. Поняття речі в контексті визначення об'єкта речового правовідношення. Проблеми законності. 2017. № 4. С. 78-85.
85. . Ходико Ю. Є. Правовий режим результату робіт та послуг як об'єктів цивільних правовідносин: їх єдність та диференціація. Право і суспільство. 2019. № 3. С. 139-144.
86. Ходико Ю. Є. Щодо розуміння сутності результату робіт та послуг як об'єктів цивільних правовідносин. Право і суспільство. 2019. № 6. С. 122-128.

87. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар. Т. 1 За заг. ред. проф. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2020. 928 с.

88. Цивільне право (частина загальна). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2021. – 448 с.

89. Чернега В.М. Розвиток доктрини сімейного права та її вплив на законодавця і суб'єктів правозастосування // Часопис Київського університету права. 2020, №4, с.245-250

Інтернет-ресурси

База даних законодавства ЄС – <http://europa.eu.int/eur-lex>

Єдиний державний реєстр судових рішень – <https://reyestr.court.gov.ua/Page/>

Офіційний веб-сайт Верховної Ради України – <http://portal.rada.gov.ua>

Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України – <http://kmu.gov.ua>

Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України – <http://ccu.gov.ua>

Офіційний веб-сайт Президента України – <http://president.gov.ua>

Офіційний сайт Верховного Суду – <https://supreme.court.gov.ua/>

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>

Сайт Європейського Суду з прав людини – <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

Судова влада України – <http://www.court.gov.ua> –

Суд на долоні – <https://conp.com.ua/>

Центр дослідження судової практики – <https://www.facebook.com/cdoslidzenna/> -

Юридичний інтернет-ресурс «Протокол» – http://protocol.ua/ru/interesnie_sudebnie_resheniya/

HUDOC. European Court of Human Rights – <https://hudoc.echr.coe.int/> -

Опендатабот. Сторінка пошуку судових рішень – <https://court.opendatabot.ua/#/>

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс
кафедри цивільного права № 1. URL:
<https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/102-kafedra-czivilnogo-prava-1.html>